

Przedmiotowy system oceniania zawiera szczegółowe kryteria, które dotyczą wiadomości i umiejętności, jakie powinien opanować uczeń w ciągu roku nauki historii w kl. 7.

Punktacja za wykonanie zadań na sprawdzianach i testach:

0-29%	30%- 49%	50%-69%	70%-89%	90% - 97%	98%- 100%
niedostateczny	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący

Każdy sprawdzian można poprawiać tylko jeden raz.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Ocenę celującą na półroczu/ koniec roku otrzymuje uczeń, który opanował materiał nauczania w stopniu pełnym.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

Ocenie podlega:

- wkład ucznia w przebieg lekcji w formie: wypowiedzi ustnych, pracy w grupach, pracy samodzielnej na lekcji
- odpowiedź ustna, (3 ostatnie lekcje)
- kartkówka (3 ostatnie lekcje)
- sprawdzian (praca klasowa),
- udział w olimpiadach, konkursach przedmiotowych.

Sprawdziany (prace klasowe), zapowiedziane kartkówki

Sprawdziany (prace klasowe), testy kompetencji i zapowiedziane kartkówki są obowiązkowe. Jeżeli uczeń opuścił sprawdzian (pracę klasową), zapowiedzianą kartkówkę to powinien ją napisać lub zaliczyć w formie odpowiedzi ustnej (decyduje nauczyciel):

- jeśli nie była to dłuższa nieobecność na najbliższej lekcji,

- w przypadku dłuższej nieobecności najpóźniej w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły (termin ustala uczeń z nauczycielem).

Uczeń ma prawo do jednorazowej poprawy oceny ze sprawdzianu, w przypadku oceny niedostatecznej ma obowiązek poprawy oceny.

Uczeń, obecny na zajęciach, który celowo nie odda pracy, kartkówki czy sprawdzianu otrzymuje ocenę niedostateczną za daną pracę.

Nieprzygotowania do lekcji.

Uczeń ma prawo dwukrotnie w półroczu zgłosić przed rozpoczęciem lekcji nieprzygotowanie bez ponoszenia konsekwencji. Nie dotyczy to sprawdzianów (prac klasowych), zapowiedzianych kartkówek i lekcji powtórzeniowych. Zgłoszenie nieprzygotowania nie upoważnia ucznia do braku pracy na bieżącej lekcji.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej:

1. Uczeń lub jego rodzice ubiegający się o podwyższenie oceny zwracają się z pisemnym wnioskiem (np. za pośrednictwem Librusa) do nauczyciela danych zajęć w terminie 3 dni roboczych od otrzymania informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej.
2. O uzyskanie wyższej o jeden stopień niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej mogą ubiegać się wszyscy uczniowie, o ile spełnią następujące warunki:
  - a) frekwencja na zajęciach z danego przedmiotu nie może być niższa niż 80 % (z wyjątkiem długotrwałej choroby ucznia);
  - b) wszystkie nieobecności na zajęciach z danego przedmiotu muszą być usprawiedliwione;
  - c) uczeń przystąpił do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela sprawdzianów/ kartkówek lub popraw.
3. Uczeń spełniający wszystkie warunki przystępuje do sprawdzianu (lub innej formy, którą wyznaczy nauczyciel) obejmującego materiał określony w wymaganiach edukacyjnych na ocenę, o którą się ubiega.
4. W przypadku niespełnienia któregokolwiek z warunków, o których mowa w pkt 3 wniosek ucznia/ rodzica zostaje odrzucony, a nauczyciel informuje o tym ucznia lub/i jego rodziców.
5. Termin sprawdzianu, który powinien się odbyć najpóźniej na 3 dni przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej, ustala nauczyciel.

6. Podwyższenie przewidywanej oceny rocznej może nastąpić w przypadku, gdy ze sprawdzianu przygotowanego przez nauczyciela uczeń uzyskał minimum 80% punktów.

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
1. Europa po kongresie wiedeńskim	<p>Uczeń zna: – daty: 1814–1815, 1815 – postanowienia polityczne kongresu wiedeńskiego</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: „stary ład”, legitymizm, równowaga sił</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić państwa, które miały decydujący głos podczas kongresu wiedeńskiego</p>	<p>Uczeń zna: – postanowienia terytorialne kongresu wiedeńskiego</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: naród, ruchy narodowe – przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie obszary, których dotyczyły decyzje terytorialne kongresu wiedeńskiego</p>	<p>Uczeń zna: – datę: 1830 – miejsca głównych wystąpień przeciw porządkowi wiedeńskiemu (do 1830)</p> <p>Uczeń rozumie: – przyczyny powstania i cele Świętego Przymierza – przyczyny wybuchu rewolucji lipcowej</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych wystąpień przeciwko porządkowi wiedeńskiemu (do 1830) – przedstawić sytuację panującą w Europie po kongresie wiedeńskim – opisać przebieg rewolucji lipcowej</p>	<p>Uczeń zna: – postać: Klemensa von Metternicha</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: konserwatyzm – cele istnienia tajnych związków</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności rozwoju ruchów narodowych w Europie w I połowie XIX w. – scharakteryzować poglądy XIX-wiecznych konserwatystów</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić działalność państw europejskich zmierzającą do uniemożliwienia wybuchu rewolucji w Europie</p>
3. Rewolucja przemysłowa	<p>Uczeń zna: – postać: Jamesa Watta, – okres trwania rewolucji przemysłowej w Anglii (Wielkiej Brytanii) oraz w innych krajach</p>	<p>Uczeń zna: – datę: 1782</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: klasa społeczna (klasa wyższa, klasa</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1807, 1825 – postacie: George’a Stephensona, Roberta Fultona</p>	<p>Uczeń rozumie: – znaczenie maszyny parowej dla rozwoju różnych gałęzi przemysłu</p> <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec związek między sytuacją klasy robotniczej a groźbą rewolucji w Europie</p>

	<p>europejskich i Stanach Zjednoczonych</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja przemysłowa, kolonia, rewolucja agrarna, maszyna parowa</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić, dlaczego Anglię nazywano „warsztatem świata” – wyjaśnić, czym była maszyna parowa</p>	<p>średnia, klasa robotnicza) – przyczyny rewolucji przemysłowej</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić czynniki, które zadecydowały o przewadze gospodarczej Anglii w okresie rewolucji przemysłowej – wymienić sposoby zastosowania maszyny parowej w przemyśle i transporcie</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: płodozmian, związki zawodowe – wpływ rewolucji przemysłowej na przemiany społeczne</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać zmiany w strukturze społecznej, jakie dokonały się pod wpływem rewolucji przemysłowej</p>	<p>– ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian ekonomicznych i środowiskowych – opisać warunki życia klasy robotniczej – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian społecznych</p>	
4. Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	<p>Uczeń zna: – datę: 1815 – postacie: Aleksandra I, Adama Czartoryskiego, Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: germanizacja</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej – wskazać na mapie podział ziem polskich dokonany podczas kongresu wiedeńskiego</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: ziemie zabrane, autonomia</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać największe wady konstytucji Królestwa Polskiego – przedstawić dokonania Królestwa w zakresie gospodarki i edukacji – przedstawić dokonania Królestwa w dziedzinie kultury</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1819, 1820 – postać: Ksawerego Druckiego-Lubeckiego</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: ziemianie, inteligencja – zasady ustrojowe Królestwa Polskiego (Kongresowego)</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić założenia konstytucji Królestwa Polskiego</p>	<p>Uczeń potrafi: – sformułować przyczyny stosunku cara Aleksandra I do Polaków po klęsce Napoleona – scharakteryzować zmiany sytuacji politycznej Królestwa do 1825 r. – omówić działalność księcia Ksawerego Druckiego-Lubeckiego – omówić organizację ziem polskich pod panowaniem Prus i Austrii – opisać funkcjonowanie Rzeczypospolitej Krakowskiej</p>	<p>Uczeń potrafi: – opisać położenie Polaków na terenach zaboru pruskiego (i Prus) oraz austriackiego – dostrzec różnicę w położeniu Polaków mieszkających pod zaborami oraz na terenie Rzeczypospolitej Krakowskiej</p>
5. Powstanie listopadowe	<p>Uczeń zna: – daty: 29 XI 1830 – postacie: wielkiego księcia Konstantego, Piotra Wysockiego, cara</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1831, 1832</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Statut organiczny</p>	<p>Uczeń zna: – postacie: Józefa Chłopickiego, Jana Skrzyneckiego</p>	<p>Uczeń rozumie: – wpływ postawy części przywódców powstania na przebieg i rezultat walk</p>	<p>Uczeń potrafi: – przedstawić skutki klęski powstania listopadowego w wymiarze politycznym, gospodarczym i społecznym</p>

	<p>Mikołaja I – cele walki powstańców</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: sprzysiężenie podchorążych, noc listopadowa</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu powstania listopadowego</p>	<p>– przyczyny niezadowolenia Polaków z sytuacji panującej w Królestwie Polskim</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić przebieg nocy listopadowej – wskazać na mapie miejsca głównych bitew powstania</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: dyktator, Cytadela</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić najważniejsze wydarzenia powstania listopadowego</p>	<p>Uczeń potrafi: – scharakteryzować stosunek różnych grup społeczeństwa polskiego do powstania</p>	
6. Wielka Emigracja	<p>Uczeń zna: – postacie: Adama Czartoryskiego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Fryderyka Chopina</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Wielka Emigracja – przyczyny popularności idei mesjanizmu w społeczeństwie polskim.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych skupisk polskich emigrantów politycznych po powstaniu listopadowym</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: wieszcz narodowy, epopeja narodowa, polski mesjanizm – rolę Wielkiej Emigracji jako przywódców politycznych narodu polskiego po klęsce powstania listopadowego</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację uczestników powstania listopadowego po zakończeniu walk z Rosją – wyjaśnić przyczyny sporów między stronnictwami politycznymi Wielkiej Emigracji</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcie: amnestia – związki między sytuacją ziem polskich pod zaborami a tematyką literatury polskiej w I połowie XIX w.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać okoliczności narodzin Wielkiej Emigracji</p>	<p>Uczeń potrafi: – przedstawić dokonania polskich wieszczów narodowych</p>	<p>Uczeń potrafi: – przedstawić życie i działalność Fryderyka Chopina</p>
7. Powstanie krakowskie i Wiosna Ludów		<p>Uczeń rozumie: – cele polityki zaborców: rosyjskiego, pruskiego</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim i na</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić sytuację w zaborze pruskim po</p>	

		i austriackiego wobec społeczeństwa polskiego po upadku powstania listopadowego	ziemiach zabranych po upadku powstania listopadowego	upadku powstania listopadowego	
8. Powstanie styczniowe	<p>Uczeń zna: – daty: 22/23 I 1863, 1863–1864, III 1864 – postać: Romualda Traugutta</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: branka</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu powstania styczniowego – wskazać na mapie miejsca głównych manifestacji patriotycznych w Królestwie oraz zasięg powstania styczniowego</p>	<p>Uczeń zna: – postać: cara Aleksandra II – cele polityczne stronnictw „białych” i „czerwonych”</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Rząd Narodowy, tajne państwo, uwłaszczenie – z czego wynikał bierny stosunek chłopów do powstania</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić bezpośrednie skutki klęski powstania styczniowego</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1861–1862 – postać: Aleksandra Wielopolskiego</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: dekret o uwłaszczeniu – złożoność przyczyn wybuchu powstania styczniowego</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego – wyjaśnić, w jaki sposób funkcjonowało tajne państwo</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1853–1856</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przebieg powstania z uwzględnieniem specyfiki działań zbrojnych – przedstawić problem chłopski w czasie powstania i sposoby jego rozwiązania</p>	<p>Uczeń potrafi: – wskazać różnice między reformami uwłaszczeniowymi przeprowadzonymi w zaborach pruskim, austriackim i rosyjskim</p>
9. Zaborcy wobec ziem dawnej Rzeczypospolitej	<p>Uczeń zna: – daty: 1864 – ok. 1890 – cele polityki zaborców w stosunku do społeczeństwa polskiego, – metody walki Polaków z rusyfikacją i germanizacją</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: rusyfikacja</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1901–1902 – postać: Michała Drzymały – przedstawicieli polskiego pozytywizmu – główne założenia programowe polskiego pozytywizmu</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, ruch</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1871–1878, 1885, 1886 – postać: Ottona von Bismarcka</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Kulturkampf, rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić sytuację</p>	<p>Uczeń rozumie: – zależność postaw społeczeństwa polskiego wobec zaborców od polityki prowadzonej przez dane państwo zaborcze</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać politykę władz zaborczych wobec społeczeństwa polskiego w zaborze rosyjskim</p>	<p>Uczeń rozumie: – wyjaśnić okoliczności przyznania autonomii Polakom w zaborze austriackim</p>

		spółdzielczy, trójlojalizm Uczeń potrafi: – wskazać przejawy autonomii galicyjskiej	w Królestwie Polskim po klęsce powstania styczniowego – scharakteryzować program polskiego pozytywizmu	i pruskim – omówić reakcję Polaków na działania władz Rosji i Prus	
10. Zjednoczenie Włoch i Niemiec	Uczeń zna: – daty: 1861, 1871 – postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka Uczeń rozumie: – pojęcia: zjednoczenie oddolne, zjednoczenie odgórne – dlaczego Włosi dążyli do zjednoczenia Uczeń potrafi: – wskazać na mapie zjednoczone Królestwo Włoch i obszar Cesarstwa Niemieckiego – wymienić skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla kontynentu europejskiego	Uczeń zna: – daty: 1859, 1860, 1864, 1866, 1870, 1870–1871 Uczeń rozumie: – pojęcie: wyprawa tysiąca Uczeń potrafi: – wskazać na mapie główne państwa istniejące na Półwyspie Apenińskim przed zjednoczeniem Włoch – lokalizować na mapie najważniejsze miejsca i obszary związane z kolejnymi etapami zjednoczenia Włoch i Niemiec	Uczeń zna: – daty: 1862, 1867 – postacie: Napoleona III, Wilhelma I Uczeń rozumie: – pojęcia: „czerwone koszule”, Związek Północnoniemiecki Uczeń potrafi: – przedstawić i omówić sytuację polityczną Włoch i Niemiec po kongresie wiedeńskim	Uczeń rozumie: – rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldi w procesie zjednoczenia Włoch i Ottona von Bismarcka w procesie zjednoczenia Niemiec Uczeń potrafi: – omówić cele i etapy zjednoczenia Włoch i Niemiec	Uczeń potrafi: – dostrzec podobieństwa i różnice w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec
11. Wojna secesyjna	Uczeń zna: – daty: 1861–1865 – postać: Abrahama Lincolna Uczeń rozumie: – pojęcia: rasizm, secesja, Unia, Konfederacja, wojna	Uczeń zna: – daty: 1860, 1861 – postać: Roberta Lee Uczeń rozumie: – pojęcia: federacja, abolicjonizm – związek między	Uczeń zna: – datę: 1865 Uczeń rozumie: – pojęcia: jankes Uczeń potrafi: – omówić sytuację	Uczeń zna: – postać: Williama Shermana Uczeń rozumie: – pojęcia: Ku Klux Klan, segregacja rasowa	Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację czarnoskórych mieszkańców USA po wojnie

	<p>secesyjna – przyczyny istnienia niewolnictwa w południowych stanach USA</p> <p>Uczeń potrafi: –wymienić najważniejsze różnice między Północą a Południem Stanów Zjednoczonych –wymienić przyczyny wojny secesyjnej</p>	<p>wydaniem proklamacji znoszącej niewolnictwoa przebiegiem działań zbrojnych</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności, w których doszło do secesji 11 stanów Południa – wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z przebiegiem wojny secesyjnej</p>	<p>niewolników w USA – porównać stosunek sił Unii i Konfederacji</p>	<p>Uczeń potrafi: – opisać skutki wojny secesyjnej – omówić cele Ku Klux Klanu</p>	
12. Kolonializm w XIX wieku	<p>Uczeń zna: – ramy chronologiczne kolonializmu i imperializmu</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: kolonia, kolonializm, imperializm, rasizm</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić główne mocarstwa kolonialne – wymienić czynniki, które umożliwiły państwom europejskim podporządkowanie sobie w XIX w. większości świata – wymienić skutki XIX-wiecznego imperializmu</p>	<p>Uczeń zna: – metody wykorzystywane przez państwa kolonialne w celu podporządkowania sobie kolonizowanych terenów</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: polityka „pośredniego panowania”</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać cechy charakterystyczne kolonializmu od XV do XVIII w. – wyjaśnić przyczyny i sytuować w przestrzeni ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.</p>	<p>Uczeń zna: – postać: Cecila Rhodes’a</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: gubernator, <i>sati</i></p> <p>Uczeń potrafi: – opisać różne formy oporu wobec kolonizatorów i wyjaśnić przyczyny niepowodzeń tych działań – przedstawić następstwa polityczne i kulturowe ekspansji kolonialnej – wskazać na mapie tereny skolonizowane przez główne państwa europejskie</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1881–1889</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: powstanie Mahdiego</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić politykę imperialną Wielkiej Brytanii – omówić i ocenić skutki polityki kolonialnej prowadzonej przez państwa europejskie</p>	<p>Uczeń zna: – ramy chronologiczne wojen opiumowych – przyczyny wojen opiumowych</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: opium, wojny opiumowe</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić przebieg wojen opiumowych</p>
13. Nowe idee w Europie	<p>Uczeń zna: – postacie: Karola Marksa, Marii</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: nadprodukcja, kryzys gospodarczy, strajk,</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcie: związek zawodowy</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia:koncern, monopol,</p>	<p>Uczeń rozumie: – dlaczego okres między latami 70. XIX w. a 1914 r.</p>

	<p>Skłodowskiej-Curie</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: socjalizm, komunizm, marksizm, walka klas, proletariat, rewolucja socjalistyczna, powszechne prawo wyborcze, kultura masowa</p> <p>Uczeń potrafi: –wymienić główne założenia idei socjalizmu i komunizmu – wyjaśnić, w jaki sposób kobiety w XIX w. walczyły o prawa wyborcze</p>	<p>partia polityczna, feminizm, sufrażystki</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać najważniejsze błędy w poglądach wyrażanych przez Karola Marksa – wymienić cele, do których dążyli robotnicy, i stosowane przez nich metody walki</p>	<p>– wpływ przemian gospodarczych na kształtowanie się socjalizmu i komunizmu</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać funkcjonowanie gospodarek uprzemysłowionych krajów Europy – przedstawić poglądy Karola Marksa – przedstawić nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe</p>	<p>socjaldemokracja, ateizm, partia robotnicza</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację robotników do lat 80. XIX w. – omówić zmiany w położeniu robotników w XIX w., – omówić sytuację kobiet w I połowie XIX w. – omówić metody i efekty walki kobiet o zrównanie w prawach z mężczyznami</p>	<p>był nazywany piękną epoką</p> <p>Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ ideologii socjalistycznej na kształtowanie się świadomości społecznej i politycznej robotników – scharakteryzować przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego</p>
14. Pierwsze polskie partie polityczne	<p>Uczeń zna: – postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego – główne cele narodowej demokracji – założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić główne nurty życia politycznego pod zaborami na przełomie XIX i XX w.</p>	<p>Uczeń zna: – postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Wincentego Witosa – okres narodzin ruchu narodowego na ziemiach polskich</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: świadomość narodowa, nacjonalizm, endecja, realizm polityczny</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić, w jaki sposób narodowcy realizowali ideę realizmu politycznego</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1893, 1895, 1897, 1900, 1903</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: antysemityzm, egoizm narodowy</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać zmiany w sposobie rozumienia narodu w okresie rewolucji francuskiej i wojen napoleońskich – scharakteryzować program polityczny Narodowej Demokracji</p>	<p>Uczeń zna: – postacie: Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego</p> <p>Uczeń potrafi: – scharakteryzować strukturę narodową ziem polskich w II połowie XIX w. – opisać formowanie się ruchu socjalistycznego i ludowego na ziemiach polskich – opisać działalność Polskiego Stronnictwa Ludowego</p>	<p>Uczeń rozumie: – wpływ idei nacjonalizmu i socjalizmu na kształtowanie się polskiego ruchu politycznego</p> <p>Uczeń potrafi: – dostrzec różnice między programami różnych partii socjalistycznych</p>
15. Ostatnie lata	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi:

<p>pod zaborami</p>	<p>– daty: 22 I 1905, 1905–1907 – przyczyny rewolucji 1905 roku w Rosji i w Królestwie Polskim</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: „krwawa niedziela”</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić skutki rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich</p>	<p>– postulaty Polskiej Partii Socjalistycznej</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić osiągnięcia Polaków w pierwszym okresie rewolucji</p>	<p>– daty: 1904–1905</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: bojówka – podłoże i charakter konfliktu między endecją a PPS</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić okoliczności i charakter konfliktu między przedstawicielami Narodowej Demokracji a Polskiej Partii Socjalistycznej</p>	<p>– omówić przebieg rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich – wskazać okoliczności, które doprowadziły do porażki rewolucji 1905 roku – wskazać mocne i słabe strony rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich</p>	<p>– przedstawić i ocenić dokonania Polaków w ostatnich latach zaborów</p>
<p>16. Od „zbrojnego pokoju” do I wojny światowej</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 28 VI 1914, 28 VII 1914 – postać: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: trójprzymierze (państwa centralne), trójporozumienie (ententa)</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie państwa należące do wrogich bloków polityczno-militarnych i ich sojuszników</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1882, 1907, 1914</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: wojna błyskawiczna, wojna manewrowa, wojna pozycyjna</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić główne przyczyny narastania konfliktów między państwami europejskimi na przełomie XIX i XX w.</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: państwo militarystyczne, kocioł bałkański, wyścig zbrojeń, „zbrojny pokój”, plan Schlieffena – znaczenie określenia: „wrzenie w bałkańskim kotle” – przyczyny niepowodzenia planu Schlieffena</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny i wskazać obszary rywalizacji między państwami europejskimi – opisać sytuację panującą na Bałkanach – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu I wojny światowej – scharakteryzować</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: wywiad, ultimatum, propaganda, Prusy Wschodnie – złożoność przyczyn, które doprowadziły do wybuchu I wojny światowej – z czego wynikał entuzjizm ludności państw europejskich na wieść o wybuchu wojny</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przygotowania państw europejskich do wybuchu wojny – opisać postawy społeczeństw państw europejskich wobec wybuchu wojny – opisać przebieg działań zbrojnych w 1914 r.</p>	<p>Uczeń rozumie: – w jaki sposób propaganda kształtowała opinię społeczeństw oraz wizerunek wroga</p> <p>Uczeń potrafi: – dostrzec elementy propagandowe w sposobie przedstawiania przeciwnika podczas I wojny światowej – dostrzec złożoność problemu związanego z odpowiedzialnością państw europejskich za wybuch I wojny światowej</p>

			specyfikę działań wojennych		
17. Dwie rewolucje w Rosji	<p>Uczeń zna: – daty: 3 III 1917, 6/7 XI 1917 – postać: Włodzimierza Lenina</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja lutowa, bolszewicy, rewolucja październikowa, Rosja Radziecka</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić główne wydarzenia związane z przebiegiem działań zbrojnych na froncie wschodnim</p>	<p>Uczeń zna: – daty: XI 1917 – III 1918, III 1918 – główne założenia programu politycznego Rządu Tymczasowego i bolszewików – postanowienia dekretów o pokoju i o ziemi oraz pokoju brzeskiego</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Rząd Tymczasowy, rady delegatów robotniczych i żołnierskich, dwuwładza, pokój brzeski</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie linie frontu wschodniego w poszczególnych latach konfliktu</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1914, 1915, 1916</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Duma, ofensywa Brusilowa, zamach stanu, aneksja</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji – opisać przebieg rewolucji lutowej i październikowej – scharakteryzować okres dwuwładzy w Rosji – opisać bezpośrednie następstwa rewolucji październikowej</p>	<p>Uczeń potrafi: – opisać sytuację polityczną i gospodarczą Rosji na początku XX w. – opisać działalność Włodzimierza Lenina – wyjaśnić powody wzrostu poparcia dla bolszewików w społeczeństwie rosyjskim – omówić politykę wewnętrzną i zewnętrzną bolszewików po przejęciu władzy w Rosji</p>	<p>Uczeń rozumie: – rolę propagandy jako środka umożliwiającego zdobycie władzy</p> <p>Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ jednostki na losy państw i społeczeństw na przykładzie działalności Włodzimierza Lenina</p>
18. Klęska państw centralnych	<p>Uczeń zna: – daty: II 1917, IV 1917, 11 XI 1918 – okoliczności przystąpienia USA do wojny</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: nieograniczona wojna podwodna</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić, co chcieli</p>	<p>Uczeń zna: – rodzaje broni zastosowane podczas walk na frontach I wojny światowej</p> <p>Uczeń rozumie: – wpływ przystąpienia USA do wojny na przebieg konfliktu</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1916, 1918, 1918–1919</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: alianci, dzika demobilizacja, pandemia</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przebieg działań zbrojnych na froncie zachodnim w 1916 r. – opisać stosunek</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec konsekwencje wojny wynikające z typu prowadzonych działań zbrojnych – opisać okoliczności zakończenia I wojny światowej – opisać proces rozpadu Austro-Węgier w ostatnim etapie wojny – opisać kulturowe i cywilizacyjne skutki</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych – przedstawić polityczny, kulturowy i cywilizacyjny obraz Europy po zakończeniu konfliktu</p>

	osiągnąć Niemcy, ogłaszając nieograniczoną wojnę podwodną	najważniejsze wydarzenia na froncie zachodnim – wymienić państwa, które powstały na gruzach Austro-Węgier	Amerikanów do toczącej się w Europie wojny – omówić sytuację panującą na froncie zachodnim w 1918 r.	I wojny światowej	
19. O wolną Polskę	Uczeń zna: – datę: 5 XI 1916 – postać: Józefa Hallera Uczeń rozumie: – pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie	Uczeń zna: – daty: VIII 1914, 6 VIII 1914, I 1918, VI 1918 – postać: Woodrowa Wilsona – treść odezów wydanych przez dowództwa wojsk państw zaborczych – treści dotyczące sprawy polskiej w orędziu Wilsona i deklaracji wersalskiej Uczeń rozumie: – pojęcia: kryzys przysięgowy, deklaracja wersalska Uczeń potrafi: – przedstawić polski czyn zbrojny podczas I wojny światowej	Uczeń zna: – daty: 1915, VI 1917, 1917 Uczeń rozumie: – pojęcia: błękitna armia, Komitet Narodowy Polski, Rada Regencyjna – znaczenie orędzia Wilsona i deklaracji wersalskiej dla sprawy polskiej Uczeń potrafi: – wyjaśnić i opisać międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej – wyjaśnić przyczyny i przebieg kryzysu przysięgowego – omówić sytuację Polaków pod koniec 1917 r.	Uczeń rozumie: – pojęcie: Legion Puławski Uczeń potrafi: – scharakteryzować stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej na początku i w czasie I wojny światowej – opisać zmiany stanowiska państw centralnych oraz Rosji i pozostałych państw ententy w stosunku do sprawy polskiej na przełomie 1916 i 1917 r.	Uczeń potrafi: – ocenić wysiłek zbrojny Polaków – opisać działalność polityków Narodowej Demokracji we Francji
20. Europa i Ameryka po I wojnie światowej	Uczeń zna: – daty: I 1918, VI 1919 – postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie Niemiec Uczeń rozumie: – pojęcia: „wielka trójka”, traktat wersalski, ład wersalski, wielki kryzys	Uczeń zna: – datę: 1929 – postać: Davida Lloyda George’a – przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego Uczeń rozumie: – pojęcia: obszar zdemilitaryzowany, izolacjonizm, zasada	Uczeń zna: – datę: 1933 Uczeń rozumie: – pojęcia: kontrybucja, krach – dlaczego ład wersalski był poddawany krytyce Uczeń potrafi: – wyjaśnić, jak zmieniał się	Uczeń rozumie: – dlaczego między zwycięskimi państwami istniała sprzeczność interesów Uczeń potrafi: – opisać okoliczności wielkiego kryzysu	

	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, do czego dążyły zwycięskie mocarstwa po zakończeniu I wojny światowej – wyjaśnić, czym był ład wersalski – wskazać na mapie nowe państwa powstałe po I wojnie światowej – wymienić najważniejsze przejawy i skutki wielkiego kryzysu 	<p>samostanowienia narodów</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienić najważniejsze powody krytyki ładu wersalskiego – wskazać na mapie państwa krytykujące ład wersalski 	<p>stosunek Amerykanów do spraw europejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić sytuację gospodarczą Europy i USA po zakończeniu I wojny światowej 		
21. Nazizm w Niemczech	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1919–1933, 1933–1945 – postać: Adolfa Hitlera – główne założenia ideologii narodowego socjalizmu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Republika Weimarska, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, Trzecia Rzesza, Führer <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzec zagrożenia dla demokracji na przykładzie sposobu przejęcia władzy przez Hitlera w Niemczech 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – datę: 1918 – główne cechy państwa totalitarnego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: NSDAP, państwo totalitarne (totalitaryzm), militarizm, antysemityzm – związek między sytuacją gospodarczą a radykalizacją społeczeństwa niemieckiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzec przyczyny wzrostu popularności Hitlera w społeczeństwie niemieckim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1919, 1923, 1928, 1929, 1933, 1934, 1938 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: <i>Mein Kampf</i>, ustawy norymberskie, noc kryształowa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać okoliczności powstania Republiki Weimarskiej – omówić drogę Hitlera do władzy – wskazać cechy niemieckiego państwa totalitarnego – scharakteryzować politykę nazistów wobec Żydów 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: hiperinflacja, pucz, gestapo, SA, SS <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić sytuację Niemiec po I wojnie światowej – scharakteryzować sytuację gospodarczą Republiki Weimarskiej – przedstawić okoliczności i skutki puczu monachijskiego – omówić założenia polityki Trzeciej Rzeszy i ich realizację 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zinterpretować i ocenić ideologię narodowego socjalizmu (nazizmu)
22. Komunizm w ZSRR	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1917–1922 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1918, 1921, 1929, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1922, 1924 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stronnictwa walczące 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzec wpływ

	<p>– postać: Józefa Stalina</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Armia Czerwona, łagry, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), kult jednostki – cele polityki Stalina – zbrodniczy charakter działalności Stalina</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny sukcesu komunistów w wojnie domowej – przedstawić skutki uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa – wymienić różne przejawy uwielbienia dla Stalina</p>	<p>1932–1933 – główne założenia komunizmu wojennego i gospodarki centralnie planowanej – założenia polityki NEP-u – dane liczbowe związane ze zbrodniczą działalnością NKWD oraz z wielką czystką</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: komunizm wojenny, Nowa Polityka Ekonomiczna (NEP), centralne planowanie, uprzemysłowienie, kolektywizacja, wielki głód, NKWD, wielka czystka</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: „czerwoni”, „biali”, czerwony terror, Czeka, kułacy – wpływ totalitaryzmu sowieckiego na każdą dziedzinę życia obywateli</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przebieg wojny domowej w Rosji – przedstawić okoliczności powstania Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich – opisać funkcjonowanie systemu totalitarnego w ZSRR – opisać cele i metody działania NKWD</p>	<p>z komunistami podczas wojny domowej</p> <p>Uczeń potrafi: – scharakteryzować etapy formowania się systemu socjalistycznego w Rosji – opisać funkcjonowanie komunizmu wojennego w Rosji – opisać przebieg procesów uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa w ZSRR</p>	<p>totalitaryzmu na funkcjonowanie społeczeństwa oraz relacje między jego członkami – ocenić system totalitarny w ZSRR</p>
23. Odzyskanie niepodległości	<p>Uczeń zna: – 10 XI 1918, 11 XI 1918, 10 II 1919, 20 II 1920 – postać: Ignacego Paderewskiego</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić, co się wydarzyło 11 listopada 1918 r.</p>	<p>Uczeń zna: – datę: 1918 – postać: Jędrzeja Moraczewskiego</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Rada Regencyjna – zagrożenia wynikające z istnienia rządu Jędrzeja Moraczewskiego</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać okoliczności, w jakich doszło do odrodzenia państwa polskiego</p>	<p>Uczeń zna: – 6/7 XI 1918, 1919 – postać: Ignacego Daszyńskiego – ugrupowania rywalizujące o władzę na ziemiach polskich</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Polska Organizacja Wojskowa, lewica, prawica – wpływ Józefa Piłsudskiego na uspokojenie sytuacji na ziemiach polskich</p>	<p>Uczeń rozumie: – wpływ jednostki na losy państwa na przykładzie postaci Józefa Piłsudskiego</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić działalność rządu Jędrzeja Moraczewskiego</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić sytuację międzynarodową i jej wpływ na wydarzenia na ziemiach polskich jesienią 1918 r. – opisać działalność ugrupowań rywalizujących o władzę na ziemiach polskich</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – wskazać na mapie miejsca powstania pierwszych ośrodków władzy państwowej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić okoliczności powołania rządu Ignacego Daszyńskiego 		
24. Walka o granice	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1 XI 1918, 26 XII 1918, VI 1919, VIII 1919, VIII 1920, III 1921, V 1921 – postać: Wojciecha Korfańtego – decyzje paryskiej konferencji pokojowej w sprawie granic Polski – przyczyny powstań śląskich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: Orleńta Lwowskie, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie – z czego wynikały niekorzystne decyzje konferencji pokojowej w sprawie granic Polski – czym kierowali się mieszkańcy Śląska, walcząc o przynależność tego obszaru do Polski <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazać na mapie decyzje terytorialne konferencji pokojowej w sprawie granic Polski 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyniki plebiscytu w sprawie przynależności terytorialnej Śląska <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: wolne miasto, plebiscyt – przyczyny korzystnego dla Niemców wyniku plebiscytu – wpływ trzeciego powstania śląskiego na ostateczny kształt granicy polsko-niemieckiej na Śląsku <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzec tragizm walk prowadzonych o Lwów – wskazać na mapie obszar plebiscytowy na Śląsku – przedstawić decyzje alianckiej komisji plebiscytowej w sprawie Śląska – wskazać na mapie obszary Śląska przyznane Polsce 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: I 1919, VII 1920 – wyniki plebiscytu na Warmii i Mazurach <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – trudności wynikające z realizacji zasady samostanowienia narodów na obszarze Ukrainy – przyczyny utraty przez Polskę Zaolzia oraz wyników plebiscytu na Warmii i Mazurach <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać przebieg walk na obszarze Galicji w listopadzie 1918 r. – omówić przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego – opisać okoliczności, w jakich doszło do utraty przez Polskę Zaolzia 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić stosunek państw zachodnich do granic polskich – omówić przebieg powstań śląskich – wyjaśnić, z czego wynikały negatywne relacje między Polską a Niemcami i Czechosłowacją 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzec konflikt interesów między oczekiwaniami Polaków dotyczącymi granic państwa polskiego a dążeniami narodów sąsiednich

<p>25. Wojna polsko-radziecka</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 13–16 VIII 1920, III 1921 – postanowienia pokoju ryskiego</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, pokój ryski – znaczenie Bitwy Warszawskiej dla ocalenia państwowości polskiej</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie ostateczne granice II Rzeczypospolitej – wymienić państwa sąsiednie będące wrogami i przyjaciółmi Polski</p>	<p>Uczeń zna: – daty: IX 1920, X 1920</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: bunt generała Żeligowskiego</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić przebieg i skutki Bitwy Warszawskiej – wyjaśnić przyczyny buntu gen. Żeligowskiego – wskazać na mapie teren Wileńszczyzny</p>	<p>Uczeń zna: – daty: II 1919, V 1919, V 1920, III 1923 – postacie: Symona Petlury, Lucjana Żeligowskiego</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Rada Obrony Państwa, apel „Ojczyzna w niebezpieczeństwie!”</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać sytuację panującą na Ukrainie w 1919 r. – wyjaśnić przyczyny i okoliczności wybuchu wojny między Polską a Rosją Radziecką – wskazać na mapie obszary walk w I połowie 1919 r.</p>	<p>Uczeń rozumie: – związek między zmianą relacji z Ukrainą a przebiegiem walk między Polakami a Armią Czerwoną – na czym polegały plany polityczne komunistycznych władz radzieckich</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przebieg wyprawy kijowskiej – omówić przebieg radzieckiej ofensywy w 1920 r. – dostrzec zagrożenie dla państwowości polskiej wynikające z ofensywy Armii Czerwonej – omówić okoliczności zakończenia wojny polsko-radzieckiej</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla państwa polskiego powstałe w trakcie formowania się jego granic</p>
<p>26. Rzeczpospolita Polska</p>	<p>Uczeń zna: – datę: 17 III 1921 – postać: Stanisława Wojciechowskiego – główne założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl Konstytucji marcowej</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: państwo wielonarodowe, Konstytucja marcowa, republika parlamentarna</p>	<p>Uczeń zna: – najważniejsze dane statystyczne dotyczące II Rzeczypospolitej – prawa i wolności obywatelskie zagwarantowane w Konstytucji marcowej</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę miały walki prowadzone na ziemiach polskich w latach</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1919, XI 1922, 20 XII 1922</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: traktat o ochronie mniejszości narodowych</p> <p>Uczeń potrafi: – scharakteryzować strukturę narodowościową i społeczną II Rzeczypospolitej</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec różnice gospodarcze, kulturowe i społeczne utrudniające unifikację ziem polskich – scharakteryzować główne postanowienia Konstytucji marcowej i omówić wprowadzony przez nią ustrój państwa</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla integralności państwa wynikające z wielonarodowości społeczeństwa II Rzeczypospolitej</p>

		1914–1921 – wskazać mocne i słabe strony ustroju II Rzeczypospolitej w myśl postanowień Konstytucji marcowej			
27. Pierwsze lata niepodległej Polski	<p>Uczeń zna: – postać: Władysława Grabskiego</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: szkoła powszechna</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1923</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: hiperinflacja, reformy Grabskiego, reforma walutowa, złoty polski, Bank Polski, reforma rolna</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1919, 1932 – strukturę systemu edukacji po reformie Jędrzejewiczowskiej</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: reforma Jędrzejewiczowska, emisja, parcelacja</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić funkcjonowanie systemu edukacji w pierwszych latach istnienia Rzeczypospolitej i po 1932 r.</p>	<p>Uczeń potrafi: – ocenić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego – ocenić skutki reform przeprowadzonych przez Władysława Grabskiego</p>
28. Pod rządami sanacji	<p>Uczeń zna: – daty: 12–14 V 1926, 1926–1939, 1935 – postać: Ignacego Mościckiego – przyczyny niezadowolenia ludności z sytuacji panującej w państwie polskim</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: sejmokracja, zamach majowy, autorytaryzm, sanacja</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Pierwszy Marszałek Polski</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić przyczyny, przebieg i skutki zamachu majowego – wymienić grupy popierające zamach majowy i sprzeciwiające się mu</p>	<p>Uczeń zna: – okoliczności, które poprzedziły zamach majowy w Polsce</p> <p>Uczeń rozumie: – argumenty, które skłoniły Piłsudskiego do przeprowadzenia zamachu majowego</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać sytuację panującą w państwie polskim do 1925 r. – opisać stosunek rządów sanacji do opozycji</p>	<p>Uczeń zna: – bilans ofiar starć podczas walk między stroną rządową a oddziałami wiernymi Piłsudskiemu</p> <p>Uczeń potrafi: – scharakteryzować ustrój autorytarny – porównać autorytarny sposób rządzenia z demokratycznym i totalitarnym – opisać rządy sanacji</p>	<p>Uczeń potrafi: – ocenić system autorytarny w Polsce – ocenić postać Marszałka Józefa Piłsudskiego i jego dokonania</p>

<p>29. Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej</p>	<p>Uczeń zna: – sąsiadów II Rzeczypospolitej – postanowienia układów w Rapallo i Locarno – postanowienia paktu o nieagresji z ZSRR</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: układ w Rapallo, układ w Locarno, pakt o nieagresji z ZSRR, deklaracja o nieagresji, polityka równowagi</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie II Rzeczypospolitą i jej sąsiadów</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1921, 1922, 1925, 1932, 1934 – postać: Józefa Becka</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: wojna celna – z czego wynikało niekorzystne położenie geopolityczne państwa polskiego w okresie międzywojennym</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny celnej z Niemcami – wyjaśnić, w jakim celu obóz sanacji prowadził politykę równowagi</p>	<p>Uczeń zna: – daty: III 1938, 2 X 1938</p> <p>Uczeń rozumie: – jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miały układy w Rapallo i Locarno – z czego wynikała pozorna poprawa położenia międzynarodowego Polski po dojściu Hitlera do władzy w Niemczech</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności podpisania układów w Rapallo i Locarno – wymienić skutki wojny celnej z Niemcami</p>	<p>Uczeń rozumie: – z czego wynikała niechęć Piłsudskiego do zbiorowych układów bezpieczeństwa</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić stosunki dyplomatyczne Polski z sąsiadami oraz z Francją – opisać politykę zagraniczną obozu sanacji – podać przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Niemcy i wyjaśnić ich wpływ na polską politykę</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec związek między agresywną polityką Hitlera a realizacją celów dyplomacji polskiej – ocenić politykę prowadzoną przez II Rzeczypospolitą w 1938 r.</p>
<p>30. Problemy gospodarcze i narodowościowe</p>	<p>Uczeń zna: – postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego – główne mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczypospolitą oraz ich liczebność</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP)</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać Gdynię na mapie</p>	<p>Uczeń zna: – datę: 1922</p> <p>Uczeń rozumie: – przyczyny trudności gospodarczych państwa polskiego</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o budowie portu w Gdyni</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1926, 1926–1933, 1926–1929, 1929–1935, 1936</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN)</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przebieg procesu powstawania miasta i portu – omówić przebieg i skutki wielkiego kryzysu na ziemiach polskich – przedstawić działalność</p>	<p>Uczeń zna: – najważniejsze zakłady zlokalizowane w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego</p> <p>Uczeń rozumie: – dlaczego przebieg wielkiego kryzysu był na ziemiach polskich dotkliwszy niż w innych krajach</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać sytuację gospodarczą Polski w latach 1926–1929</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ istnienia portu w Gdyni i magistrali węglowej na sytuację gospodarczą państwa polskiego – omówić i ocenić politykę narodowościową władz II Rzeczypospolitej z punktu widzenia mniejszości ukraińskiej i żydowskiej</p>

	– wskazać na mapie położenie Centralnego Okręgu Przemysłowego		mniejszości ukraińskiej i żydowskiej w Polsce	– wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę polską miała budowa COP-u	
31. Nauka i kultura II Rzeczypospolitej	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ radia na życie mieszkańców Polski międzywojennej	Uczeń potrafi: – opisać rozwój kina w Polsce w okresie międzywojennym	Uczeń zna: – daty: 1895, 1924, 1926, 1932, 1938 – postacie: Józefa Kostrzewskiego, Eugeniusza Romera, braci Lumière Uczeń rozumie: – pojęcie: szkoła lwowsko-warszawska Uczeń potrafi: – przedstawić dokonania wybitnych polskich naukowców	Uczeń zna: – przedstawiciele polskiej literatury, sztuki oraz polskich aktorów okresu międzywojennego Uczeń rozumie: – pojęcie: Instytut Radowy Uczeń potrafi: – omówić działalność szkoły lwowsko-warszawskiej – omówić dokonania polskich twórców sztuki okresu międzywojennego	Uczeń potrafi: – omówić osiągnięcia polskiej literatury okresu międzywojennego
32. Marsz ku wojnie	Uczeń zna: – daty: 1935–1939, 1937, III 1938, IX 1938, 23 VIII 1939, 25 VIII 1939 – postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa – państwa będące sojusznikami Trzeciej Rzeszy – żądania Hitlera wobec Polski – postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow Uczeń rozumie: – pojęcia: <i>Anschluss</i> ,	Uczeń zna: – decyzję układu monachijskiego Uczeń rozumie: – przyczyny prowadzenia przez państwa zachodnie polityki ustępstw wobec Hitlera Uczeń potrafi: – wskazać na mapie okręg sudecki	Uczeń zna: – daty: 1935, 1936, X 1938, III 1939, IV 1939 – postać: Neville'a Chamberlaina Uczeń rozumie: – pojęcia: remilitaryzacja Nadrenii, oś Berlin–Rzym–Tokio Uczeń potrafi: – omówić kroki podejmowane przez władze Trzeciej Rzeszy w celu zniesienia „dyktatu” wersalskiego – przedstawić okoliczności,	Uczeń rozumie: – pojęcia: pakt antykominternowski, Wehrmacht – związek między podpisaniem paktu o nieagresji między Trzecią Rzeszą i ZSRR a wybuchem II wojny światowej Uczeń potrafi: – wymienić etapy formowania się państw osi – wyjaśnić okoliczności konfliktu między Trzecią Rzeszą a Czechosłowacją	Uczeń potrafi: – ocenić stanowisko rządu polskiego wobec żądań Hitlera

	<p>układ monachijski, pakt Ribbentrop-Mołotow</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawić cele polityki Hitlera - wymienić państwa uczestniczące w konferencji w Monachium - wskazać na mapie terytoria opanowane przez Trzecią Rzeszę		<p>w jakich doszło do <i>Anschlussu</i> Austrii</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić okoliczności rozpadu Czechosłowacji - przedstawić reakcję państw zachodnich na agresję Hitlera wobec Czechosłowacji	<p>o okręg sudecki</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić relacje między Polską a Niemcami w pierwszych miesiącach 1939 r.	
--	---	--	--	--	--